

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. VIII. Utrùm Clericus Vasallus in Causa Feudali teneatur respondere
coram Domino Feudi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

etiam censetur Clericis illius loci, id est, privilegium simpliciter concessum hominibus alicujus loci, comprehendit etiam Clericos illius loci *C. Dilecti de For. comp. cit. C. 2. de Consuet. & Can. si in adjutorum 7. dist. 10.*

§. VIII.

Utrum Clericus Vasallus in Causa Feudali teneatur respondere coram Domino Feudi.

SUMMARIUM.

288. *Varia DD. opiniones proponuntur.*
 289. *Traditur ex SS. Canonibus & communissima DD. Ecclesiam & Clericos in causa Feudi secularis ad forum seculare trahi posse.*
 290. *Rejicitur opinio asserens, Clericos solum obligari Consuetudinibus Feudalibus, non item Constitutionibus.*
 291. *Item altera, tradens, in causa Feudali coram Laico respondere debere solum tunc, quando judicio petitorio contenditur.*
 292. *In causa tam Petitorij quam Possessorij Clerici coram Feudi domino seculari respondere tenentur, si lis est inter duos Vasallos, & dubium non est de Feudo: coram Paribus Curie, quando lis est inter dominum Feudi & Vasallum, & hic non negat, rem esse feudalem.*
 293. *Si agitur non de Feudo, sed de reparatione damni aut injurie domino Feudi facienda, conveniendus est Vasallus Clericus coram Judice Ecclesiastico.*
 294. *Nec puniri potest corporaliter à seulari Feudi domino, vel de ejus crimine cognosci.*
 295. *Actione personali, tametsi circa rem feudalem agatur, Clericus Vasallus solum coram Judice Ecclesiastico conveniendus est.*
 296. *Clericus Vasallus spoliatus restituendus est per Ecclesiasticum Judicem juxta non paucos. Probabiliter restitui potest etiam per Feudi dominum, si spoliator est Vasallus.*

297. Si Clericus Vasallus rem negat esse feudalem, adeundus contra ipsum est Judex Ecclesiasticus.

298. Uti etiam, si dominus Feudi vel Pares Curia sint suspecti.

299. Solvuntur opposita.

288. Negant nonnulli, interque hos Barbat. in C. Caterium s. de Judic. & Jacobin. de S. Georg. tr. de Feud. v. Dicti Vasalli n. 3. ubi cum multa argumenta pro sententia negante attulisset, subjungit, in secreto Juris posse teneri, quod opinio affirmans non sit bona in judicando; tutum tamen non esse ab ea tanquam communi recedere. Distinguit Curt. Jun. apud Schrader. tr. de Feud. p. 1. q. 2. n. 5. asserens, consuetudines feudorum vim quidem suam ad Clericos & Ecclesias extendere, non tamen constitutiones Imperiales, quæ Feudorum libris insertæ sunt.

289. Verum dicendum est cum communissima DD. Ecclesiam & Clericos in causa feudali ad forum seculare trahi posse, ita ut in hac causa coram domino Feudi, coram quo juramentum fidelitatis præstiterunt, etiamsi is sit laicus, conveniri possint ac debeant. Ita enim juxta communem Interpp. expositionem deciditur C. Ex transmissa. 6. & C. verum 7. de Foro comp. Ratio est: quia sub hac conditione à Jure approbata, feuda conceduntur, & in his, quæ Clericus vel Ecclesia tenet à Principe in feudum, fungitur vice privati, & ipsi subjicitur, ac ejus vasallus dicitur. Et quia ex dominio directo feudi necessariò oritur jus cognoscendi causas ipsius, & feudatarius accipiendo feudum, constituit se in ijs, quæ sunt feudi, subditum domini, consequens est, quòd ab ipso judicari possit, & Ecclesia feudum à seculari recognoscens, pariter agnoscat ejusdem jurisdictionem. Hinc, ut cum Bald. Afflic. Capyc. Curt. Jun. & Car. de Grassis loquitur Pignatelli tom. 5. consult. 21. n. 3. licet Imperator juret Ecclesiæ Romanæ fidelitatem, si tamen ipsa teneret ab eo feudum, foret ipsius vasalla, & teneretur ad ea, ad quæ alij.

290. Neque hinc admittendum est illud Curtij Jun. discrimen inter Consuetudines & Constitutiones feudales. Nam, præter-

quam quòd Canones nullum discrimen faciant, constitutiones Imperiales naturam Feudi quodammodo informant, ut ait Schrader. *l. c.* atque ejus origini sunt annexæ, & Clerici feuda recipientes non tam Principum constitutionibus, quàm suo pacto tacite ac ipso facto, dum feudum accipiunt, se se obligant ad ea, quæ feudo insunt sive ex consuetudine sive ex constitutionibus Principum, cum semper ea, quæ de natura contractûs sunt, tacite acta atque conventa præsumantur. *L. cum quid 3. ff. si cert. pet.*

291. Pariter non est recipiendum, quod aiunt cum Gloss. *in C. ex parte. 15. de For. comp. & in C. ceterum. 5. de Judic.* Host. *n. fin.* & Bald. *n. 1.* § 2. Laudens. ac alij, Clericos in causâ feudali coram laico respondere debere, si agatur judicio petitorio; secùs si possessorio, & in hoc adeundum esse ordinarium Judicem. Nam, ut communis DD. tradit apud Curt. Jun. *p. 7. de Feud. n. 23.* & Fachin. *L. 7. contr. c. 100. n. 1.* causâ possessorij feudalis æquè, ac petitorij, terminanda est coram domino feudi, vel Paribus Curia, si possessorium adminiculatur petitorio, velut si ago remedio retinendæ aut recuperandæ, vel si peto alterum privari jure, quia occupavirem à me possessam. Hinc enim paratur magnum commodum judicio proprietatis §. 4. *v. commodum Inst. de Interdict. & L. sicut. 8. §. 3. ff. si servit. vind.* Neque obest text. *cit. C. 15.* ubi non obstante, quòd reus causam possessorij feudalis à domino feudi decidendam esse replicasset, jussi sunt delegati SS. Pontificis in causâ procedere. Nam, ut ibi notant Panor. *n. 14.* Curt. Jun. *l. c.* Fach. *l. c.* Duaren. *c. 20. de Feud. n. 7.* Emm. Gonzalez. *in cit. C. 5. de Judic. n. 7.* ibi erat specialis casus, quia vidua fuit iniquè spoliata possessione; contendebatque cum potenti adversario, & sic spoliatorem seu detentorem rei coram Judice Ecclesiastico poterat convenire, cujus interest viduas defensare, ut *cit. C. 15.* dicitur. Illud admittendum est, quod ait idem Bald. *in L. 3. C. si à non compet. Jud. quem cum Innoc. Curt. Jun. ac alijs sequitur Menoch. remed. 3. retin. poss. n. 422.* & Pignatelli *l. c. n. 17.* adeundum esse non dominum feudi, sed ordinarium Judicem, si ratione possessionis va-

fallus.

fallus ageret ad injuriam, vel ad pœnam, vel ad interesse simpliciter, vel si ob possessionem, quia spoliatus est, ageret criminaliter: quia tunc non vertitur quæstio feudi.

292. Igitur quoad Clericum vasallum procedendum est juxta consuetudines & constitutiones feudales, & conveniri is pariter, ut laicus, debet vel coram domino feudi laico, si feudum est laicum, vel coram Paribus Curia, vel coram arbitris. Coram domino feudi, si quæstio sit inter duos vasallos, & non trahatur in dubium, utrum res sit feudalis, sed solum controvertatur, quis eorum sit potiôr in feudo. Coram Paribus Curia, si quæstio sit inter dominum & vasallum, & hic non neget rem esse feudalem, sed solum super dominio utili aliôve jure feudali litigetur. Coram arbitris, si dominus feudi pares Curia non habet, vel isti sint suspecti, aut in causa controversa testes esse debeant: cum tunc eligantur arbitri. Si tamen dominus feudi Pares Curia non habeat, litigandum esse coram ordinario, nec arbitros eligendos, contendunt Panor. *in cit. C. 5. de Judic. n. 14.* & Aretin. *n. 28.* asserens, ita communiter tenere DD. Pignatelli *l. c. n. 13.* ac alij: quia, ut ajunt, quando modus à lege inductus servari non potest, debet res & jurisdictio redire ad naturam suam, præcipuè cum jurisdictio feudalis, tanquam superinducta & præjudicans jurisdictio ordinaria, sit restringenda. Addunt text. *tit. 16. L. 2. feud. per pares curia, sicut lex Corradi dicit, dirimatur* (contentio) *si tamen pares habet:* ergo si pares non habet, quæstio remittitur ad dispositionem Juris communis, vi cujus adeundus est Judex rei ordinarius.

293. Hanc tamen decisionem de adeundo à Clericis domino feudi laico, tanquam Judice competente in causa feudali, variè limitant DD. Primò. Si agitur non de feudo, sed solum de reparatione injuria aut damni domino feudi faciendâ, solum coram proprio Judice Ecclesiastico Clericus conveniendus est, juxta Farin. *L. 1. prax. crim. tit. 1. q. 8. n. 22.* Villalob. *com. opin. v. Clericus n. 70.* Pignatelli *l. c. n. 6.* ac alios, & patet ex dictis *n. 291.*

294. Secundò. Si Clericus feudatarius deliquit contra fidelitatem, non poterit à domino feudi laico puniri corporaliter: quamvis si delictum meretur privationem, feudo privari possit. Communis DD. quam allegat & sequitur Bonac. *disp. 10. de legib. q. 2. p. 1. §. 4. n. 4. & ad Bull. Cœn. c. 15. q. 16. sect. 1. pun. 6. n. 6. arg. c. 7. de For. comp. c. 5. de Judic. & Clem. pastoralis de Sent. & rejud.* Quin non tantum personalis districtio laico prohibita est in Clericum delinquentem, quia conditio & status personæ Ecclesiasticæ, cujus jura anteriora sunt & potiora jure feudi, hîc præponderare debet, Innoc. & Butr. *in cit. c. 5. Panor. in c. nimis de Jurejur.* Marta *de Jurisd. cas. 82. n. 12.* ac alij apud ipsum: sed insuper, ut cum Imol. Innoc. ac plurimis alijs volunt Fagn. *in cit. c. 5. de Judic. à n. 29. Pignatelli l. c. n. 18. Duard. in Bull. Cœn. L. 2. can. 15. q. 11. n. 273. Erasmi Cockier de Jurisd. tom. 2. p. 3. q. ult. à n. 1.* si contra Clericum Vasallum agatur criminaliter, vel civiliter ad amissionem Feudi propter crimen, de hoc cognoscere nequit dominus Feudi, sed remittenda est cognitio ad ipsius Prælatum, tametsi Feudum sit paternum: eò quod de crimine Clericorum nec directè nec indirectè cognoscere queat laicus. Solent tamen Imperatores & Reges in Clericos vasallos, & ministros ac consiliarios inquirere, eosque pecuniarijs poenis, depositione ab officio, & feudi privatione punire. Quam consuetudinem defendunt Borell. *de potestate reg. c. 71. n. 74. Anguian. de legib. L. 2. controuv. 21. n. 34. Cenedo in collect. Jur. Can. p. 1. collect. 37. n. 16. Escobar. de Ratiocin. c. 7. n. 7. Cevallos tr. de Cognit. per viam violent. p. 2. q. 65. n. 14. Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 99. Aufrer. in Clem. Pastoralis de offic. ordin. reg. 1. fallent. 27. & 28. Chassaneus in Consuet. Burg. §. Des Justices. Suar. L. 4. defens. Fidei c. 34. n. 26.* dum ait: *videtur autem (hæc consuetudo) in hoc maxime fundari, quod tunc (Clerici) non considerantur, nisi sub respectu merè civili, & maxime, quia sub ea conditione & pacto ad ea ministeria & officia regia acceptantur: quod pactum nec contra exemptionem Ecclesi-*

Ecclesiasticam, nec contra decentiam Ecclesiastici status, aut bonos mores esse videtur. Et ita est communi usu receptum & approbatum. Nec dissentit Laym. L. 4. Theol. mor. tr. 9. c. 5. n. 3. & in c. 7. de Foro comp. n. 4. & 5. Pariter Bellarmin. c. 35. contra Barclaium defendit factum Imp. Caroli V. Hermannum Coloniensem Archiepiscopum ad suum tribunal evocantis, dum ait, illum fuisse vocatum ut Principem Imperij. Quod si concessum sit feudum Ecclesiæ, uti in Romano Imperio concessum est Archiepiscopatibus, Episcopatibus, Abbatiis &c. & non immediatè ipsi Clerico ut personæ singulari ac privatæ, per hujus delictum illo non privatur Ecclesia, sed tantum persona. Unde ad successorem transit feudum. tit. 40. L. 2. feud. quia delictum personæ non redundat in Ecclesiæ detrimentum. c. 76. de R. J. in 6. can. 3. 16. q. 6.

295. Tertiò. Juxta Innocent. in cit. C. 5. de Judic. n. 2. & Hostiens. n. 10. ac alios agendum est coram ordinario Clerici, ac per consequens coram Ecclesiastico Judice, & non coram domino feudi, si inter vassallos, vel dominum & vassallum actio est personalis, quæ non est super jure feudali, licet circa rem feudalem agatur; puta pigneratitiâ, depositi, aliâve simili.

296. Quartò. Si Clericus vassallus spoliatus est, non agnoscit dominum feudi, ut tradit Innoc. l. c. Host. l. c. n. 4. & 5. Joan. Andr. in cit. c. 5. n. 3. sed spoliator per Judicem Ecclesiasticum cogendus est restituere: quia hujusmodi violentus spoliator est sacrilegus, quod crimen est Ecclesiasticum. Can. 57. 16. q. 1. & c. conquestus. 16. de For. comp. Addunt, hoc procedere, tametsi dubium sit de spoliatione. Verùm cum sacrilegium sit crimen mixti fori, ut infra dicetur, adiri contra laicum poterit etiam Judex secularis ordinarius. Neque apparet, cur non & feudi dominus, tametsi jurisdictionem ordinariam non habeat, si spoliator pariter est vassallus: cum, ut modò dictum est n. 269. sit Judex in possessorio judicio feudi, si hoc adminiculatur proprietati: nisi spoliator vassallus neget, rem, quâ vassallum alterum spoliavit, esse feudalem, ut mox dicetur.

297. Quintò Adeundus est Clerici, si reus est, Judex ordinarius Ecclesiasticus, si dicit rem non esse feudalem, sed allodiam. Felin. Dec. Bald. Angel. ac alij apud Menoch. *l. c. à n. 425.* Ratio patet: quia aliàs dominus feudi judicaret in propria causa contra *L. un. C. ne quis in sua caus.* Ac idcirco nec Pares Curia in tali casu iudices esse possunt: quia qui negat dominum, negat & pares curia *arg. L. qui jurisdictionem ff. de jurisd.* unde cum causa tunc desinat esse feudalis, terminanda erit, tanquam præjudicialis, coram ordinario. *C. tuam de ord. cognit.* qui si rem feudalem esse cognoverit, causam remittet ad dominum. Eadem est ratio de casu, quo quaestio est inter vasallum & non vasallum: quia tunc dominus non cognoscet, ne sit Judex in causa propria, sed ordinarius vasalli, si hic sit reus, *cit. C. 5. de judic. & C. 6. ac 7. de For. comp. tit. 43. feud. 2.*

298. Sextò denique adeundus erit ordinarius Ecclesiasticus contra Clericum reum, si dominus vel pares curia ex rationabili causa eidem sint suspecti, nec adsint alij pares curia, qui in locum ipsorum substituantur. Aut si pares curia in eadem causa debeant esse testes. *tit. 16. feud. 2. & ibi Feudista.* Aut si vasallus à domino justitiam consequi non potest. *cit. C. 5. v. quamdiu parati fuerunt.* & notant *ibi* Glossa, Panor. Aretin, Innoc. Hinc si ve is malitiosè si ve ex negligentia differat procedere, aliàmve injustitiam cognoscendo aut judicando committat, ordinarius adiri poterit. *C. ex transmissa 6. C. licet 10. C. ex tenore 11. de Foro comp.* quia jurisdictionem à se excutit, qui eam denegat exhibere, ut ait Bald. *in cit. C. 5. n. 2.*

299. Assertioni sic limitatæ non obstant ea, quæ *l. c.* opponit Jacobinus: sunt enim duntaxat textus Juris, quibus univèrsim dicitur, Clericos à foro seculari exemptos esse: cum quo stat, quòd in aliquo casu causaque particulari consentiente Ecclesia iudicium laicorum subire teneantur, si videlicet specialis ratio id exigat, aut ita ferat pactum inter Ecclesiam & secularem potestatem initum; uti fit in susceptione Feudi. Sic bona Ecclesiastica

stica, quamvis à jurisdictione & onere quocunque seculari per se sint exempta, si tamen Clericis vel Ecclesiæ dantur eâ conditione, ut sub priori foro maneant, & oneribus civilibus prioribus subiecta maneant, eisdem subiecta manebunt: quia servare pactum est de jure naturæ, neque pactis sic initis contradicit Jus Canonicum, imò potius confirmat *C. verum 4. de Condition. opposit.* ubi id notant Panor. aliisque Interpp. Joan. Andr. & Hostiens. in *C. verum de For. comp.* Felin. in *c. Ecclesia sanctæ Mariæ de Constit.* Ancharan. *consil.* 223. ac passim alij.

§. IX.

*An Clerici coram Judice laico conveniri possint
Actione Reali.*

SUMMARIUM.

300. *Varia opinioniones DD. proponuntur.*
 301. *Spectato Jure Clerici neque actione reali coram Judice laico conveniri possunt.*
 302. *Solvuntur opposita.*
 303. *Consuetudine multorum locorum contrarium praticatur.*
 304. *Quandonam hujusmodi consuetudines sint valida.*
 305. *Quomodo ab aliquibus defendantur.*
 306. *Conveniri coram Judice seculari actione reali possunt Clerici, si bona concessa sunt eâ conditione, ut salva ipsi maneret sua jurisdictio.*

300. Clericum actione personali coram Judice laico conveniri non posse, non tantum certum est inter DD. Catholicos, sed convenit etiam inter Heterodoxos, ut apparet ex ijs, quæ tradunt Bocerius *de Jurisd. c. 3. n. 33.* Ummius *disp. 4. ad Process. Judic. th. 6. n. 32.* Matth. Stephani *L. 1. de Jurisd. c. 22. n. 12. 17. 28. & c. 31. n. 2. § 5.* ac alij. At si agitur super bonis temporalibus, conveniri eum posse actione reali, qualis est Rei Vindicatio, Confessoria, Negatoria, Publiciana, Serviana &c. præter Heterodoxos